

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – BÌNH DƯƠNG NĂM 2022****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU** Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão. Nó gắn liền với khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời. Khát vọng luôn xanh và cuộc sống luôn đẹp, nhưng trong một thời khắc nào đó, có thể nhiều bạn trẻ đã thấy cuộc đời như một mớ bòng bong của những điều bở ngỡ với bao trăn trở không dễ tỏ bày. Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai. Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó, sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rướm máu. Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoản mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước. Nhưng dù thế nào chăng nữa, bạn hãy nhớ rằng: để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết.

(Theo Hạt giống tâm hồn dành cho tuổi teen, tập 2, Nhiều tác giả, NXB Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh)

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích trên. (0.5 điểm)**Câu 2.** Trong đoạn trích, tác giả nêu quan điểm về tuổi thiếu niên như thế nào? (0.5 điểm)**Câu 3.** Chỉ ra biện pháp tu từ được sử dụng trong câu văn sau và nêu hiệu quả của việc sử dụng biện pháp tu từ ấy: “Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai.” (1.0 điểm)**Câu 4.** Em có đồng ý với ý kiến “để trưởng thành, những thử thách [...] bao giờ cũng là điều cần thiết” không? Vì sao? (1.0 điểm)**II. LÀM VĂN** (7.0 điểm)**Câu 1.** (2.0 điểm) Từ quan điểm “Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão” được nêu trong phần Đọc - hiểu, em hãy viết một đoạn văn nghị luận xã hội (khoảng 15 dòng) trình bày suy nghĩ về những việc bản thân cần làm để đạt được ước mơ.**Câu 2.** (5.0 điểm) Phân tích diễn biến tâm lí, hành động của nhân vật bé Thu trong đoạn trích Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng (Theo Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017, trang 195 – 200).

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****I. ĐỌC HIỂU****Câu 1.**

Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong đoạn trích trên.

Phương pháp: căn cứ các phương thức biểu đạt đã học.

Cách giải:

Phương thức biểu đạt chính: Nghị luận.

Câu 2.

Trong đoạn trích, tác giả nêu quan điểm về tuổi thiếu niên như thế nào?

Phương pháp: căn cứ bài đọc hiểu, tìm ý.

Cách giải:

Tác giả đã nêu quan điểm về tuổi thiếu niên là: đây là tuổi của ước mơ và hoài bão.

Câu 3.

Chỉ ra biện pháp tu từ được sử dụng trong câu văn sau và nêu hiệu quả của việc sử dụng biện pháp tu từ ấy: “Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai.”

Phương pháp: căn cứ bài biện pháp tu từ đã học, phân tích.

Cách giải:

- Biện pháp tu từ được sử dụng là: ẩn dụ (hoa hồng, chông gai)
- Tác dụng:
 - + Hình ảnh ẩn dụ giúp câu văn giàu hình ảnh, giàu sức biểu cảm và tác động mạnh mẽ đến người đọc.
 - + Sử dụng hình ảnh ẩn dụ tác giả cũng cho thấy trên hành trình cuộc đời ta sẽ trải qua những hạnh phúc, thành công (hoa hồng) nhưng cũng sẽ gặp phải không ít vấp ngã, khổ đau, thất bại (chông gai).

Câu 4.

Em có đồng ý với ý kiến “để trưởng thành, những thử thách [...] bao giờ cũng là điều cần thiết” không? Vì sao?

Phương pháp: phân tích, lí giải.

Cách giải:

Học sinh đưa ra quan điểm cá nhân và có những lí giải phù hợp.

Gợi ý.

- Đồng ý với quan điểm của tác giả: để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết.
- Vì:

+ Thử thách sẽ giúp ta không ngừng khôn lớn, thấy được những khả năng vượt trội của bản thân.

+ Thất bại sẽ giúp ta tích lũy kinh nghiệm.

=> Từ những thử thách, thất bại ấy con người sẽ ngày càng thành thực hơn, trưởng thành hơn, sâu sắc hơn. Và cũng từ những thất bại ấy, tất yếu đến một ngày bạn sẽ chạm đến thành công.

II. LÀM VĂN

Câu 1.

Từ quan điểm “Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão” được nêu trong phần Đọc - hiểu, em hãy viết một đoạn văn nghị luận xã hội (khoảng 15 dòng) trình bày suy nghĩ về những việc bản thân cần làm để đạt được ước mơ.

Phương pháp: phân tích, giải thích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Nêu vấn đề: Những việc bản thân cần làm để đạt được ước mơ.

2. Giải thích:

- Ước mơ: Là những dự định, hoài bão, mục tiêu mà con người luôn mong muốn đạt được trong cuộc đời của chính mình. Nó là những khát vọng mà con người luôn lấy đó làm mục đích để cố gắng nỗ lực.

-> Tuổi trẻ là tuổi của những ước mơ và hoài bão của những mục tiêu lý tưởng lớn lao. Điều đó khiến cuộc sống của con người trở nên có ý nghĩa hơn. Để đạt được ước mơ, con người ngoài đề ra mục đích còn cần có những hành động cụ thể để hiện thực hóa ước mơ của mình.

3. Bàn luận

- Để hiện thực hóa ước mơ con người trước hết phải xác định ước mơ, mục đích, lý tưởng đúng đắn, rõ ràng.

- Vạch rõ kế hoạch, các bước tiến đến việc hiện thực hóa ước mơ.

- Cố gắng rèn luyện, học hỏi để có thêm kiến thức, kỹ năng kinh nghiệm phục vụ cho việc chinh phục ước mơ.

- Khi gặp khó khăn, thất bại không lùi bước. Có ý chí, kiên định đến cùng không nản chí.

- Luôn giữ vững ngọn lửa đam mê trong tâm hồn.

4. Rút ra bài học liên hệ:

- Phê phán những người sống không có ước mơ, lý tưởng hoặc có ước mơ lý tưởng nhưng lại không có hành động để biến ước mơ thành hiện thực.

- Theo đuổi ước mơ, hoài bão nhưng không được quên đi những giá trị hạnh phúc bình dị đời thường, cần có sự cân bằng giữa việc theo đuổi ước mơ và tìm sự bình yên trong tâm hồn.

Câu 2.

Phân tích diễn biến tâm lí, hành động của nhân vật bé Thu trong đoạn trích Chiếc lược ngà của Nguyễn Quang Sáng (Theo Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2017, trang 195 – 200).

Phương pháp: phân tích, tổng hợp.

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả Nguyễn Quang Sáng, tác phẩm Chiếc lược ngà.
- Giới thiệu nhân vật bé Thu.

2. Thân bài

- Qua những hành động cũng như tâm lí của bé Thu trong những ngày ngắn ngủi gặp cha đã bộc lộ tính cách cũng như tình yêu thương ba sâu sắc của bé Thu.

a) Trước khi bé Thu nhận ông Sáu là ba:

- Là cô bé sinh ra và lớn lên trong chiến tranh nên trong suốt 8 năm trời cô bé không được gặp ba.

Cô chỉ biết mặt ba qua một tấm ảnh ba chụp chung với má.

- Những tưởng ngày đoàn viên sau 8 năm xa cách phải đầy mừng tủi, hạnh phúc nhưng cô bé lại thể hiện 1 thái độ khác thường:

+ Trước sự xúc động của ông Sáu, ba bé Thu thì cô bé ngạc nhiên, hoảng sợ, mặt tái đi, bỏ chạy, cầu cứu má.

+ Những ngày sau đó dù ông dành hết thời gian bên con, yêu thương, chăm sóc nhưng bé Thu vẫn lạnh nhạt, xa lánh thậm chí bướng bỉnh, ngang ngạnh cự tuyệt ông:

+ Cô bé không chịu gọi ông là cha. Những lúc phải nói với ông nó chỉ gọi trống không, bắt chấp sự trách móc của mẹ.

+ Lúc khó khăn, nguy cấp khi phải chắt nước nồi cơm vừa to, vừa nặng quá sức mình con bé cũng không chịu nhờ ông Sáu. Nó tự xoay sở để không phải gọi ông là ba.

+ Cô bé còn từ chối sự chăm sóc của ông rất quyết liệt. Nó hất miếng trứng cá ông gắp cho ra khỏi bát làm đổ cả cơm.

+ Lúc ông Sáu không tìm được nổi đau khổ nên phạt bé Thu, con bé ngay lập tức bỏ sang nhà bà ngoại.

=> Miêu tả thái độ, hành động khác thường của con bé, tác giả đã :

+ Tái hiện được hoàn cảnh éo le của chiến tranh.

+ Cho thấy bé Thu hồn nhiên nhưng cũng bướng bỉnh, cá tính. Cô không nhận ông Sáu là ba vì trên mặt ông có vết sẹo, không giống với người ba của cô bé trên tấm hình suốt 8 năm nay.

+ Đặc biệt, cách chối từ tình cảm của ông Sáu chính là cách bé Thu thể hiện tình yêu thương thầm thiết giành cho cha mình.

b. Khi bé Thu nhận ông Sáu là ba:

- Sau khi nghe bà ngoại giải thích, bé Thu đã trở về nhà trong sáng ngày ông Sáu lên đường về đơn vị. Con bé đã thay đổi hoàn toàn thái độ trong sự ngỡ ngàng của ông Sáu và mọi người.

+ Nó cau có, bướng bỉnh mà buồn rầu và nghĩ ngợi sâu xa.

+ Khi bắt gặp cái nhìn trìu mến, buồn bã của ba đôi mắt nó bỗng xôn xao. Đó là cái xôn xao của sự đồng cảm. Bé Thu nhận ra những tiếc nuối, xót xa, yêu thương trong ánh mắt của ba mình.

+ Đến giây phút cuối cùng, khi ông Sáu cất lời từ biệt con bé mới cất lên tiếng gọi ba xé lòng
Tiếng gọi bị kìm nén suốt 8 năm.

Tiếng gọi chất chứa bao tình yêu thương thấm thiết.

+ Không chỉ vậy, nó xô đến ôm chặt lấy ba, hôn ba, hôn lên vết sẹo

Con bé muốn giữ chặt ba, không cho ba đi.

Nó lo sợ ba sẽ đi mất.

Nó muốn bày tỏ tất cả tình yêu của mình dành cho ba.

-> Trong khoảnh khắc, mọi khoảng cách với ba bị xóa bỏ. Cô bé không dấu diếm sự gắn bó và tình cảm của mình dành cho ba -> khiến mọi người xúc động.

-> Miêu tả biến đổi tình cảm của bé Thu, tác giả đã 1 lần nữa tô đậm tình yêu ba tha thiết. Khi lạnh nhạt cũng như khi quần quýt, bé Thu đều hướng đến ba mình.

-> Qua đó, ta thấy bé Thu gan góc, bướng bỉnh nhưng rất giàu tình cảm và dễ xúc động.

3. Kết bài:

- *Nội dung:* Câu chuyện đã tái hiện thành công tình yêu cha sâu sắc của bé Thu trong hoàn cảnh éo le của chiến tranh. Từ đó, tác giả cho thấy sự tàn bạo của chiến tranh; những bi kịch cùng tình cảm gia đình đẹp đẽ trong thời chiến.

- *Nghệ thuật:*

+ Tình huống truyện bất ngờ, độc đáo, éo le.

+ Phân tích tâm lí nhân vật tinh tế, sâu sắc.

+ Lối kể chuyện tự nhiên, giàu cảm xúc.

+ Hình ảnh giản dị mà giàu sức gợi.